

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
Д.О. Яковлев, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В умовах глобалізації та поглиблення міжнародних економічних відносин, важливу роль у забезпеченні сталого розвитку національної економіки відіграє експортний потенціал національних підприємств. Сьогодні євроінтеграційний напрямок є стратегічним курсом України, з цієї точки зору, саме експортний потенціал виступає основою для розробки стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок. Тобто, фактори, які впливають на його розвиток, безпосередньо впливають та визначають процедуру формування стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок. За своєю сутністю, експортний потенціал підприємства – це сукупні можливості підприємства, які є в наявності та спроможні бути мобілізовані для вирішення низки задач, що постають перед підприємством, з метою його сталого розвитку на міжнародному ринку за допомогою споживчих цінностей та з урахуванням впливу екзогенних (зовнішніх) факторів.

Дослідження експортного потенціалу промислового підприємства та визначення напрямків його розвитку, дозволяє надати об'єктивну оцінку впливу структури та обсягів експорту на сукупний економічний потенціал, оцінити його динаміку, вектори та шляхи підвищення ефективності діяльності промислового підприємства на зовнішніх ринках. Сталий розвиток експортного потенціалу підприємств сприяє зростання іноземних валютних надходжень, а його складові мають вагомe значення для економічної безпеки країни. Базисом експортного потенціалу є ресурсо-сировинна база та стан економіки на сучасному етапі. Елементами експортного потенціалу підприємства виступають: внутрішній потенціал (кадровий потенціал, управлінський потенціал, фінанси та ін.); потенціал цільового зарубіжного ринку та умови виходу на нього, тобто локальний потенціал цільового ринку; зовнішні фактори (торговельний режим на цільових ринках). Крім того, фахівці наголошують, що розвиток експортного потенціалу потребує дотримання низки взаємопов'язаних між собою складових, а саме: інноваційність продукції та захищеність прав інтелектуальної власності; необхідність проведення моніторингу потенційних споживачів; побудова мережі сервісного та гарантійного обслуговування; постійність та адекватність позиціонування продукції на ринку; передбачення шляхів захисту підприємства від зміни

ринкової кон'юнктури; забезпечення економічної ефективності та інвестиційної привабливості підприємства. Залежно від ступеня контролю, виділяють такі фактори впливу на експортний потенціал підприємства, як внутрішні – ендогенні фактори (пов'язані з діяльністю підприємства, його зовнішньоекономічною маркетинговою стратегією та характеристиками менеджменту) та зовнішні – екзогенні (стан політичного, географічного, природно-кліматичного середовища експортного ринку).

З метою сталого ефективного розвитку експортного потенціалу підприємств актуальним є впровадження низки макроекономічних заходів щодо формування інфраструктури його розвитку. Елементами такої інфраструктури виступають: фінансові інституції, орієнтовані на інвестиційну діяльність та кредитування експорту, налагодження співпраці із зарубіжними та міжнародними банками для залучення ресурсів; лізингові компанії та науково-дослідні інститути, що покликані забезпечувати доступ до нових технологій; страхові компанії, які спроможні мінімізувати втрати від ризиків, пов'язаних з безпосередньою діяльністю та страхувати гарантії і кредити банків; інформаційно-аналітичні центри, які здійснюють моніторинг зовнішніх ринків; асоціації експортерів, здатні вирішувати загальні проблем своїх членів та лобювати інтереси на національному, наднаціональному та міжнародному рівнях.

Враховуючи вагомий вплив іноземного капіталу на розвиток експортоорієнтованих галузей національної економіки та його динаміку, важливо підкреслити, що створення державою сприятливого економічного клімату для діяльності виробників-експортерів сприятиме інтенсивному розвитку експортного потенціалу. Разом з тим, забезпечення очікуваних параметрів експортного потенціалу вимагає дотримання керівниками підприємств низки принципів на ендогенному рівні, що сприятиме раціональності прийняття і реалізації управлінських рішень щодо укладання і виконання експортних контрактів, оновленню виробничого обладнання, на якому виготовляється продукція на експорт, оптимізації логістичних систем.

Особливо актуальним є стимулювання розвитку експортного потенціалу національних підприємств в умовах євроінтеграції, тобто розробка саме такої експортної стратегії діяльності підприємства, метою якої є з розширення міжнародного співробітництва в умовах євроінтеграції. В цьому аспекті доцільно акцентувати увагу на переорієнтації експорту з сировинної на технологічну складову, що сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності національної економіки.